

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра мовної підготовки

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УКРАЇНСЬКА МОВА ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ

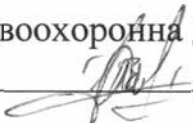
Назва освітньо-професійної програми	Правоохоронна діяльність (поліцейські)
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	26 Цивільна безпека
Спеціальність	262 Правоохоронна діяльність
Вид навчальної дисципліни	обов'язкова
Мова викладання	українська
Рік навчання	перший (денна, заочна)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
протокол від 19.08.2024 № 15
протокол від 02.09.2024 № 18

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Правоохоронна діяльність (поліцейські)»

Віталій ПОКАЙЧУК

Розглянуто на засіданні кафедри українознавства та іноземних мов протокол від 04.06.2024 № 21, протокол від 08.08.2024 № 24, на засіданні кафедри мовної підготовки загальноуніверситетських кафедр протокол від 02.09.2024 № 1.

Українська мова професійного спрямування. Робоча програма навчальної дисципліни. Дніпро: Дніпровський державний університет внутрішніх справ, 2024 рік. 23 с.

РОЗРОБНИК:

Професор кафедри мовної підготовки, професор, доктор філологічних наук, Царьова Ірина Валеріївна.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

1. Завідувач кафедри загального та слов'янського мовознавства Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, доктор філологічних наук, професор Дьячок Наталя Василівна.
2. Професор кафедри філології та мовної комунікації Національного технічного університету «Дніпровська політехніка», кандидат філологічних наук, доцент Ігнат'єва Світлана Євгенівна.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни
(додаток 1 до Робочої програми навчальної дисципліни)**

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів ЄКТС	3	3
Загальна кількість годин	90	90
Рік підготовки	1	1
Семестр	2	1
Лекції	-	6
Семінарські заняття	-	-
Практичні заняття	40	4
Самостійна та індивідуальна робота	50	80
Курсова робота	-	-
Підсумковий семестровий контроль	екзамен	екзамен

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма вивчення навчальної дисципліни «Українська мова професійного спрямування» складена відповідно до освітньо-професійної програми за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти підготовки фахівців освітнього ступеня бакалавра в галузі знань «Цивільна безпека» за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність» кваліфікація: бакалавр.

Навчальна дисципліна «Українська мова професійного спрямування» належить до обов'язкових навчальних дисциплін, викладається на 1-му курсі, базується на теоретичних принципах та практичних компетентностях із української мови та літератури, історії. Основними формами навчання є практичні заняття.

Зміст навчальної дисципліни покликаний не лише узагальнити й систематизувати знання з української мови, набуті здобувачами у загальноосвітніх закладах, а й сформуванню мовну особистість, обізнану з культурою усного й писемного мовлення, яка вміє в повному обсязі використовувати набуті знання, уміння і навички для оптимальної мовної поведінки в професійній сфері.

Практичні заняття спрямовані на формування у здобувачів системи сучасних знань про історію та законодавчий статус української мови як державної, її нормативно-стильові основи, особливості усної та писемної комунікації в професійній діяльності.

На практичних заняттях у формі виконання письмових та усних вправ, опитування, роботи з лексикографічними джерелами, доповідей, презентацій, інтерактивного спілкування, дискусій тощо закріплюються знання, отримані під час виконання самостійної роботи, удосконалюються комунікативні

компетенції щодо побудови повідомлень із дотриманням стилевих норм, редагування та складання офіційно-ділових та наукових текстів. Викладання здійснюється українською мовою.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Українська мова професійного спрямування» є поглиблення та розширення мовних і мовленнєвих знань, умінь та навичок, які є необхідними для подальшого застосування у професійній діяльності.

У результаті вивчення цієї дисципліни у здобувачів вищої освіти підвищується рівень володіння сучасною українською літературною мовою у площині фахової діяльності, вони набувають теоретичних знань про фахове спілкування, його етапи й роль у професійній діяльності, засвоюють термінологію майбутньої спеціальності, у них формуються необхідні для діяльності правника мовленнєві вміння та навички, комунікативні компетенції, потрібні у професійному спілкуванні, а також покращується їх загальна професійна ерудиція, мовна та мовленнєва культура.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за освітньою програмою:

Інтегральна компетентність – здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1 – Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3 – Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4 – Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК5 – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні компетентності:

СК3 – Здатність професійно оперувати категоріально-понятійним апаратом права і правоохоронної діяльності.

СК4 – Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності.

Пререквізити та постреквізити дисципліни:

Пререквізити: «Українська мова», «Українська література», «Риторика».

Постреквізити: «Юридичне документознавство», «Ораторська майстерність», «Культура слова», «Риторика».

Здобувачі вищої освіти повинні продемонструвати такі **результати навчання:**

ПРН5 – Розробляти тексти та документи з питань професійної діяльності, вільно спілкуватися українською та іноземною мовами усно і письмово у соціальній і професійній сферах.

ПРН23 – Вміти реалізовувати завдання щодо протидії корупції серед посадових осіб, на яких поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції», вживати заходи з метою виявлення корупційних правопорушень і правопорушень, пов'язаних з корупцією, та їх припинення відповідно до законодавства України

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ I. МОВА ЯК ЗАСІБ ВИРАЖЕННЯ ПРАВОВИХ ПРИПИСІВ.

Тема 1. «Українська мова професійного спрямування» як навчальна дисципліна, предмет, основні завдання.

Предмет, мета, завдання навчальної дисципліни «Українська мова професійного спрямування». Міждисциплінарні зв'язки. Українська мова в контексті індоєвропейської мовної сім'ї: історичний аспект формування. Українська мова як єдина національна мова українського народу і форма його національної культури. Значення знання мови у професійній діяльності правоохоронця. Мова – засіб вираження правових приписів.

Поняття мови. Структура мови. Функції мови. Мова як генетичний код нації, засіб пізнання, мислення, спілкування, як показник рівня культури людини. Особливості мови юрисдикційного процесу. Українська літературна мова. Поняття мовної норми. Унормованість як основна ознака літературної мови. Поняття мовлення. Функції мовлення. Типи мовлення. Загальні вимоги до усного мовлення. Писемне мовлення як відображення усного. Особливості передавання усного мовлення в писемній формі. Вимоги до писемної форми мови.

Тема 2. Правове регулювання функціонування мов в Україні.

Мовне законодавство України. Мовна політика. Суспільні функції мови. Вплив мови на розвиток суспільства. Вплив розвитку суспільства на мову.

Мова і держава. Визначення статусу української мови в Конституції України, інших нормативних актах. Сфери функціонування української мови як державної. Функції державної мови. Історія становлення української мови як державної.

Поняття «національна мова», «державна мова», «офіційна мова», «світова мова», «мова міжнаціонального спілкування» (правовий, історичний і політичний аспекти), «літературна мова», їх співвідношення.

Мова і нація. Мова як засіб, що забезпечує функціонування нації в усіх його виявах – політичному, економічному, культурному тощо. Мова – основна ознака нації.

Тема 3. Функціональні стилі сучасної української літературної мови. Функціонально-стилістична диференціація сучасної української літературної мови. Стилістичні засоби української мови.

Поліфункціональність як одна з ознак сучасної української літературної мови. Функціональні стилі сучасної української літературної мови та сфера їх застосування. Основні ознаки функціональних стилів. Підстили функціональних стилів. Жанри як різновиди текстів певного стилю.

Професійна сфера як інтеграція різних функціональних стилів.

Тема 4. Науковий стиль сучасної української літературної мови. Особливості наукових текстів.

Науковий стиль як функціональний різновид української літературної мови. Сфера, яка послуговується науковим стилем.

Основні риси наукового стилю. Підстили наукового стилю. Особливості вживання мовних засобів у різних підстилях наукового стилю.

Різновиди наукових робіт. Правила оформлення бібліографії.

Тема 5. Офіційно-діловий стиль сучасної української літературної мови.

Офіційно-діловий стиль як функціональний різновид української літературної мови. Сфера, яка послуговується офіційно-діловим стилем.

Основні риси офіційно-ділового стилю. Підстили офіційно-ділового стилю. Особливості вживання мовних засобів у різних підстилях офіційно-ділового стилю.

Усталені мовні звороти офіційно-ділового стилю. Кліше. Професіоналізми.

Тема 6. Мова права. Юридичний текст як форма вираження права.

Мова права як функціональний різновид літературної мови. Мова права. Формування, розвиток та удосконалення мови права.

Співвідношення права та мови. Мова і право як найвизначніші цінності культури. Символічна форма права. Мова як чинник правоутворення та нормотворення. Мова права в історичному аспекті. Історичне дослідження правничої мови. Історія формування мови і стилю законодавства.

Функції мови права.

Роль і значення мови права у розвитку стилів української літературної мови.

Текст як форма реалізації мовнопрофесійної діяльності.

Текст: визначення поняття, ознаки. Види текстів за способом викладу. Типи текстів за способом фіксації й організації складових частин. Усні та письмові тексти.

Юридичний текст: визначення поняття, особливості, категорії. Текстуальна форма вираження правової норми.

Лінгвістичні особливості текстів нормативно-правових актів.

Розділ 2. УНОРМОВАНІСТЬ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ.

Тема 7. Норми сучасної української літературної мови. Культура професійного мовлення.

Мовні норми та їх практичне застосування в мовній практиці правоохоронця. Норми літературної мови, їх різновиди.

Ознаки мовної норми. Характеристика лексичних, морфологічних, синтаксичних, пунктуаційних, стилістичних, орфографічних, орфоепічних, акцентуаційних норм української мови. Особливості їх застосування в мовній практиці правоохоронця.

Поняття культури мови і культури мовлення. Основні ознаки культури мовлення: нормативність, адекватність, естетичність, поліфункціональність, логічність, точність, змістовність, доречність, багатство, виразність, чистота. Культура мови і культура мовлення в професійній діяльності правоохоронця.

Тема 8. Орфографічні норми сучасної української літературної мови у професійному мовленні.

Правопис як єдність трьох підсистем: графіки, орфографії та пунктуації. Принципи української орфографії.

Поняття орфограми. Графічні варіанти.

Уживання великої літери. Правопис слів іншомовного походження. Апостроф і м'який знак в українській мові. Подвоєння і подовження приголосних. Правопис морфем. Написання слів разом, окремо і через дефіс.

Тема 9. Лексичні норми сучасної української літературної мови.

Поняття про лексику, лексикологію. Лексичне значення слова. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Запозичена лексика. Доречне вживання запозиченої лексики. Лексика української мови за сферою використання. Загальноновживана лексика. Лексика обмеженого вживання.

Соціальний жаргон як різновид національної мови. Професіоналізми та професійні жаргонізми. Арготизми: визначення поняття, виникнення, застосування.

Лексика української мови за активністю й пасивністю вживання. Архаїзми та неологізми в текстах наукового та офіційно-ділового стилів. Стилiстично нейтральна лексика. Стилiстично забарвлена лексика.

Вимоги до вживання застарілої, нової та запозиченої лексики. Усунення застарілих слів, професіоналізмів, жаргонізмів, діалектизмів, неологізмів у текстах юридичних документів.

Пряме й переносне значення слів. Лексичні явища полісемії, омонімії, синонімії, антонімії, паронімії. Вибір слів за їх значенням. Типові порушення норм сучасної української літературної мови на лексичному рівні.

Тема 10. Термінологія у професійній комунікації.

Історія і сучасні проблеми української термінології. Теоретичні засади термінознавства та лексикографії.

Слово і термін. Поняття та категорія. Термін та його ознаки. Термінологія як система. Загальнонаукова, міжгалузева і вузькоспеціальна термінологія. Юридична термінологічна система. Поняття юридичного терміна. Класифікація юридичних термінів. Синонімія та омонімія в юридичній термінології. Паронімія юридичних термінів.

Взаємодія національних та інтернаціональних елементів у процесі становлення і формування української юридичної терміносистеми. Співвідношення юридичного терміна та юридичного поняття. Місце юридичних термінів в офіційно-діловому стилі, умові права. Юридична лексикографія. Словники як джерело інформації. Використання словників у роботі з правничими термінами. Українські електронні термінологічні словники.

Тема 11. Морфологічні норми сучасної української літературної мови.

Граматики. Об'єкт і розділи граматики. Граматичне значення. Граматична категорія. Граматичний спосіб. Граматична форма. Особливості поєднання слів у словосполучення і речення.

Морфологія як розділ граматики. Сутність морфеми. Зміни морфемного складу слова. Спосіб вираження граматичних значень. Словотвір, словозміна, формотворення. Частини мови. Групування слів за частинами мови. Повнозначні, неповнозначні частини мови. Граматичні категорії частин мови. Особливості вживання частин мови в офіційно-діловому стилі. Складні випадки правопису частин мови. Тема 12. Синтаксичні норми сучасної української літературної мови Синтаксис як розділ граматики. Словосполучення і речення. Типи словосполучень. Речення. Типи речень. Порядок слів у реченні. Головні та другорядні члени речення і способи їх вираження. Синтаксичні особливості офіційно-ділового стилю.

Тема 13. Пунктуаційні норми сучасної української літературної мови у професійному мовленні.

Пунктуація. Принципи української пунктуації (синтаксичний, смисловий, інтонаційний). Система розділових знаків. Основні функції розділових знаків. Основні правила вживання розділових знаків. Членування писемного мовлення.

Розділові знаки як усталена система. Крапка, знак питання, знак оклику, крапки, дужки, лапки, кома, крапка з комою, двокрапка, тире. Одиничні і парні розділові знаки. Роздільні та видільні розділові знаки.

Тема 14. Усне публічне мовлення. Мовленнєвий етикет.

Мовлення правоохоронця як складник його професійної компетенції. Шляхи підвищення особистої культури мовлення. Знання й уміння на різних рівнях мовної культури.

Комунікативні ознаки мовлення. Мовленнєвий етикет.

Службовий мовний етикет правоохоронця. Етикетні мовні формули. Характеристика основних комунікативних ситуацій.

Роль лексикографічних джерел у підвищенні професійної мовленнєвої культури.

4. СТРУКТУРА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми практичних занять

Назва теми практичного заняття	Кількість годин
Розділ I. Мова як засіб вираження правових приписів	14
Тема 1. Українська мова професійного спрямування як навчальна дисципліна, предмет, основні завдання	2
Тема 2. Правове регулювання функціонування мов в Україні	4
Тема 3. Функціональні стилі сучасної української літературної мови	2
Тема 4. Науковий стиль сучасної української літературної мови. Особливості наукових текстів	2
Тема 5. Офіційно-діловий стиль сучасної української літературної мови	2
Тема 6. Мова права. Юридичний текст як форма вираження права.	2
Розділ II. Унормованість професійного мовлення	26
Тема 7. Норми сучасної української літературної мови. Культура професійного мовлення	2
Тема 8. Орфографічні норми сучасної української літературної мови	4
Тема 9. Лексичні норми сучасної української літературної мови	2
Тема 10. Термінологія у професійній комунікації	4
Тема 11. Морфологічні норми сучасної української літературної мови	4
Тема 12. Синтаксичні норми сучасної української літературної мови	4
Тема 13. Пунктуаційні норми сучасної української літературної мови	2
Тема 14. Усне публічне мовлення. Мовленнєвий етикет	4

Теми для самостійної роботи

Назва теми семінарського або практичного заняття	Кількість годин
Розділ I. Мова як засіб вираження правових приписів	20
Тема 1. Українська мова професійного спрямування як навчальна дисципліна, предмет, основні завдання	2
Тема 2. Правове регулювання функціонування мов в Україні	4
Тема 3. Функціональні стилі сучасної української літературної мови	2
Тема 4. Науковий стиль сучасної української літературної мови. Особливості наукових текстів	4
Тема 5. Офіційно-діловий стиль сучасної української літературної мови	4

Тема 6. Мова права. Юридичний текст як форма вираження права.	4
Розділ II. Унормованість професійного мовлення	30
Тема 7. Норми сучасної української літературної мови. Культура професійного мовлення	4
Тема 8. Орфографічні норми сучасної української літературної мови.	4
Тема 9. Лексичні норми сучасної української літературної мови	2
Тема 10. Термінологія у професійній комунікації	4
Тема 11. Морфологічні норми сучасної української літературної мови	4
Тема 12. Синтаксичні норми сучасної української літературної мови	4
Тема 13. Пунктуаційні норми сучасної української літературної мови	4
Тема 14. Усне публічне мовлення. Мовленнєвий етикет	4

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Теми лекційних занять

Назва теми лекційного заняття	Кількість годин
Розділ I. Мова як засіб вираження правових приписів	6
Тема 1. Українська мова професійного спрямування як навчальна дисципліна, предмет, основні завдання	2
Тема 2. Правове регулювання функціонування мов в Україні	2
Тема 3. Функціональні стилі сучасної української літературної мови	2

Теми практичних занять

Назва теми практичного заняття	Кількість годин
Розділ I. Мова як засіб вираження правових приписів	4
Тема 1. Українська мова професійного спрямування як навчальна дисципліна, предмет, основні завдання	2
Тема 2. Правове регулювання функціонування мов в Україні	4

Теми для самостійної роботи

Назва теми семінарського або практичного заняття	Кількість годин
Розділ I. Мова як засіб вираження правових приписів	40
Тема 1. Українська мова професійного спрямування як навчальна дисципліна, предмет, основні завдання	8
Тема 2. Правове регулювання функціонування мов в Україні	4
Тема 3. Функціональні стилі сучасної української літературної мови	8
Тема 4. Науковий стиль сучасної української літературної мови. Особливості наукових текстів	6
Тема 5. Офіційно-діловий стиль сучасної української літературної мови	8
Тема 6. Мова права. Юридичний текст як форма вираження права.	6
Розділ II. Унормованість професійного мовлення	40
Тема 7. Норми сучасної української літературної мови. Культура професійного мовлення	8

Тема 8. Орфографічні норми сучасної української літературної мови.	4
Тема 9. Лексичні норми сучасної української літературної мови	4
Тема 10. Термінологія у професійній комунікації	4
Тема 11. Морфологічні норми сучасної української літературної мови	4
Тема 12. Синтаксичні норми сучасної української літературної мови	4
Тема 13. Пунктуаційні норми сучасної української літературної мови	4
Тема 14. Усне публічне мовлення. Мовленнєвий етикет	4

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЗАВДАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Контрольні питання до екзамену

1. Предмет і завдання навчальної дисципліни «Українська мова професійного спрямування». Значення української мови для професійної діяльності правоохоронця.
2. Зв'язок навчальної дисципліни «Українська мова професійного спрямування» із правовими дисциплінами.
3. Українська мова як один із найважливіших чинників національної самобутності Українського народу, гарантії його національно-державної суверенності.
4. Українська мова як державна: сфери обов'язкового використання, функції. Застосування державної мови в судочинстві.
5. Знання мови як обов'язковий компонент професійної та загальномовної культури правників.
6. Поняття «державна мова», «рідна мова», «національна мова», «мови національних меншин», «міжнародна мова», «регіональна мова або мова меншини», «офіційна мова», їх співвідношення.
7. Мова як найважливіший засіб людського спілкування. Функції мови.
8. Функції мови в юриспруденції.
9. Мова і право як найвизначніші цінності культури.
10. Мова права в історичному аспекті.
11. Правовий статус мови. Характеристика нормативно-правових актів, які регламентують функціонування мов в Україні.
12. Мова як об'єкт конституційно-правового регулювання в Україні.
13. Українська мова як державна та її функції.
14. Місце мови в комунікативній деонтиці правоохоронця.
15. Юридичний текст як форма вираження права.
16. Основні класифікації юридичних термінів.
17. Джерела юридичної термінології. Проблема запозичення юридичних термінів.
18. Вимоги до вживання юридичних термінів у текстах правової сфери.
19. Генетична природа української юридичної термінології.
20. Типи класифікацій юридичних термінів.
21. Усне мовлення правоохоронців.
22. Усне офіційне спілкування у правоохоронній діяльності.
23. Вимоги до усного мовлення за законодавством України.

24. Писемне мовлення як відображення усного. Основні відмінності усного і писемного мовлення.
25. Особливості передачі усного мовлення в писемній формі. Трансформація усного мовлення в писемне.
26. Писемне мовлення правників. Вимоги до писемної форми документа за законодавством України.
27. Норми мови і лінгвістична культура правників.
28. Культура мовлення правників та її ознаки.
29. Стилї мови та їх різновиди (загальна характеристика).
30. Характеристика офіційно-ділового стилю: призначення, сфери використання, основні риси. Основні риси текстів офіційно-ділового стилю.
31. Характеристика підстилїв офіційно-ділового стилю, їх жанрів.
32. Характеристика наукового стилю. Підстилї й жанри наукового стилю.
33. Мовні особливості наукового стилю. Основні риси текстів наукового стилю.
34. Жанри й особливості законодавчого та юридичного підстилїв офіційно-ділового стилю.
35. Поняття літературної норми. Типи мовних норм.
36. Проблеми синонімів і паронімів у текстах офіційно-ділового стилю.
37. Іншомовні терміни у текстах правової сфери. Вимоги до їх застосування.
38. Лексика з поглядом вживання в текстах правової сфери.
39. Лексика української мови за походженням.
40. Мова права, її особливості.
41. Особливості складних речень, що використовуються у текстах нормативно-правових актів.
42. Типи синтаксичного зв'язку слів у словосполученні.
43. Особливості простих речень у текстах нормативно-правових актів.
44. Місце юридичних термінів у мові права.
45. Неупорядкованість юридичної термінології та шляхи її вдосконалення.
46. Групи термінологічної лексики. Зв'язок юридичної термінології з іншими фаховими тезаурусами.
47. Лексична варіантність юридичної термінології.
48. Недоліки лінгвістично-правового характеру в сучасному законодавстві.
49. Синонімія, паронімія, антонімія в юридичній термінології.
50. Полісемія й омонімія в юридичній термінології.
51. Фразеологізми правової сфери.
52. Міжнародні, загальноприйняті, спеціальні аббревіатури. Види аббревіатур за графічною формою.
53. Правила скорочення слів.
54. Складні випадки вживання іменних частин мови у правовій сфері.
55. Числівник. Особливості його вживання в усному мовленні й відтворення в текстах офіційно-ділового стилю. Займенник. Засоби запобігання помилкам, пов'язаним із неправильним або невдалим уживанням займенників.
56. Вимоги до графічних скорочень та аббревіатур у текстах офіційно-ділового стилю.

57. Утворення та правопис дієслівних форм. Складні випадки правопису дієслів і віддієслівних утворень.
58. Особливості вживання іменників і прикметників у діловому мовленні.
59. Правопис складних іменників і прикметників.
60. Правопис власних назв, складні випадки вживання прізвищ у текстах правової сфери.
61. Особливості перекладу прийменникових конструкцій у текстах офіційно-ділового стилю.
62. Професіоналізми й жаргонізми у мовленні правоохоронців.
63. Активна й пасивна лексика з погляду використання у текстах правової сфери.
64. Ознаки ділового мовлення правоохоронця.
65. Нелітературні прошарки лексики.
66. Поняття тексту, текстології, юридичного тексту. Ознаки тексту.
67. Юридичний текст як одна з важливих форм вираження права.
68. Синтаксис як розділ граматики. Особливості синтаксису текстів офіційно-ділового стилю.
69. Поняття «запозичення», «запозичене слово». Чинники, що сприяють процесу запозичення з інших мов.
70. Іншомовна лексика в складі української юридичної термінології. Доречність уживання іншомовних слів у текстах правової сфери.
71. Співвідношення власномовних і запозичених компонентів у терміносистемі права. Вимоги до правопису слів іншомовного походження.
72. Складні випадки правопису: написання подовжених та подвоєних приголосних, вживання м'якого знака й апострофа.
73. Морфологічні норми сучасної української мови в офіційно-діловому стилі.
74. Синтаксичні норми сучасної української мови в офіційно-діловому стилі.
75. Типові порушення норм української мови на синтаксичному рівні.
76. Типові порушення норм української мови на лексичному рівні.
77. Типові порушення норм української мови на морфологічному рівні.
78. Типові порушення норм української мови на орфографічному рівні.
79. Функціонування української мови як державної в адміністративному, кримінальному, цивільному судочинстві.
80. Імперативність законодавчого та юридичного підстилів офіційно-ділового стилю.
81. Нормативна та ненормативна лексика: поняття, особливості, використання в усному та писемному мовленні правоохоронця.
82. Фразеологія у правничій сфері.
83. Загальнонаукова і спеціальна термінологія сучасної української літературної мови.
84. Латинізми, грецизми, полонізми, германізми, росіянізми у термінології українського права.
85. Основні ознаки культури усного та писемного мовлення правоохоронця.
86. Види та жанри усного професійного мовлення.
87. Лінгвістичні особливості публічного виступу.
88. Екстралінгвістичні особливості публічного виступу.

89. Мовленнєвий етикет правоохоронців.

90. Мистецтво перемовин. Вербальний вплив.

6. КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота/ Індивідуальна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 40	≤ 10	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

ДЛЯ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ		
Поточний контроль (ПК)		Підсумковий контроль
Аудиторна робота	Самостійна робота/ Індивідуальна робота	Залік (З) / ЕКЗАМЕН (Е)
≤ 20	≤ 30	
≤ 50		≤ 50
Підсумкова оцінка у випадку заліку (П) = ПК + З ≤ 100		
Підсумкова оцінка у випадку складання екзамену (П) = ПК + Е ≤ 100		

Критерії оцінювання аудиторної роботи здобувачів вищої освіти (денна та заочна форми навчання)

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Високий рівень компетентностей: здобувач виявляє глибокі знання мовної системи, усвідомлено їх застосовує під час коментування, пояснення мовних явищ та фактів; з'ясовує причинно-наслідкові зв'язки у виявленні мовних закономірностей та законів; самостійно здобуває знання, опрацьовуючи основну і додаткову літературу; використовує знання під час розв'язання пізнавальних завдань. Виконує вправи найвищої складності, виявляючи уміння описового, класифікаційного та аналітико-синтетичного характеру, аргументує власні дії, подає поширені коментарі до лінгвістичних явищ, не припускаючись помилок; спирається на знання різних концепцій та підходів до тлумачення мовних фактів і закономірностей.
4	Невисокий рівень компетентностей: здобувач володіє основним теоретичним матеріалом: знання засвідчують оволодіння основною навчально-науковою літературою, але не виявляють ознайомлення з додатковою літературою; демонструє широку лінгвістичну

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
	компетенцію. Виконує основні види практичних завдань, але не завжди правильно пояснює власні дії; виконує дії класифікаційного характеру, але допускає мовленнєві помилки в оформленні класифікаційних жанрів; не може пояснити вияву всіх лінгвістичних закономірностей; аналізує мовні явища.
3	Достатній рівень компетентностей: здобувач має фрагментарний, та не завжди усвідомлений характер засвоєної інформації; наводить приклади з лекцій та підручників, не застосовує знання у нових умовах; у процесі коментування спирається лише на знання, здобуті під час колективної роботи. Виконує основні вправи, виявляючи уміння описового, класифікаційного та аналітико-синтетичного характеру, але виконує дії лише за аналогією; коментує мовні явища, але припускається помилок; у мовленні наявні недоліки.
2	Недостатній рівень компетентностей: здобувач слабо володіє теоретичним матеріалом, що зумовлено недостатнім опрацюванням навчально-наукової літератури: не володіє термінологією, помиляється у процесі формування визначень, не може навести приклади. Відчуває труднощі під час виконання простих вправ; допускає помилки у виявленні мовних одиниць, визначенні їх структури, семантики та функцій; помиляється у визначенні категоріальних властивостей.
1	Мінімальний рівень компетентностей: здобувач не володіє теоретичним матеріалом: не володіє термінологією, помиляється у процесі формування визначень, не може навести приклади. Відчуває труднощі під час виконання простих вправ; допускає значні помилки у виявленні мовних одиниць, визначенні їх структури, семантики та функцій; робить значні помилки у визначенні категоріальних властивостей.
0	Незадовільний рівень компетентностей. Відсутність на занятті.

Для навчальної дисципліни «Українська мова професійного спрямування» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступають: екзамени, комплексні іспити, стандартизовані тести, наскрізні/командні проекти, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, виступи на наукових заходах).

Критерії оцінювання самостійної роботи (денна форма навчання)

У межах семестру здобувач має подати конспект з виконаними письмовими завданнями. Ця робота передбачає опрацювання навчальної, нормативної та лексикографічної літератури за поданими темати. Вона передбачає виконання:

- лексико-граматичних вправ;
- вправ на виправлення помилок;

- вправ на знання стилістики української мови професійного спрямування.

Критерії оцінювання самостійної роботи (виконання лексико-граматичних вправ) здобувачів вищої освіти:

10 балів – повне й безпомилкове виконання практичних завдань, охайне ведення конспекту;

8-9 балів – виконання 80-90% завдань, які містять деякі неточності у викладі й незначну кількість орфографічних і граматичних помилок;

6-7 балів – виконання 70-80 % завдань, в яких допущено незначну кількість помилок як змістового характеру, так і орфографічні;

4-5 балів – виконання 50-60 % завдань, у яких зафіксовано значну кількість змістових, лексичних, граматичних, орфографічних помилок;

2-3 балів – виконання 10-40 % завдань, неохайне ведення конспекту;

0 балів – роботу не виконано.

Критерії оцінювання самостійної роботи (заочна форма навчання)

Критерії оцінювання **самостійної роботи** здобувачів вищої освіти **заочної форми** навчання – 30 балів. У межах семестру здобувач має подати конспект з виконаними письмовими завданнями. Ця робота передбачає опрацювання навчальної, нормативної та лексикографічної літератури за поданими теми. Вона передбачає виконання:

- лексико-граматичних вправ;

- вправ на виправлення помилок;

- вправ на знання стилістики української мови професійного спрямування.

Критерії оцінювання самостійної роботи (виконання лексико-граматичних вправ) здобувачів вищої освіти:

30 балів – повне й безпомилкове виконання практичних завдань, охайне ведення конспекту;

25-29 балів – виконання 80-90% завдань, які містять деякі неточності у викладі й незначну кількість орфографічних і граматичних помилок;

24-20 балів – виконання 70-80 % завдань, в яких допущено незначну кількість помилок як змістового характеру, так і орфографічні;

19-10 балів – виконання 50-60 % завдань, у яких зафіксовано значну кількість змістових, лексичних, граматичних, орфографічних помилок;

9-1 балів – виконання 10-40 % завдань, неохайне ведення конспекту;

0 балів – роботу не виконано.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
	Залік	Екзамен/ диференційований залік	Оцінка	Пояснення
90-100	зараховано	Відмінно	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу засвоєний у повному обсязі; сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані в повному обсязі.
83-89		Добре	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний в повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання більшості з них оцінена кількістю балів, близько до максимальної.
75-82			C	«Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком; в основному сформовані практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; всі навчальні завдання, передбачені РПНД, виконані, якість виконання жодного з них не оцінена мінімальною кількістю балів, деякі види завдань виконані з помилками.
68-74		Задовільно	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний не повністю; але прогалини не носять істотного характеру; в основному сформовані необхідні практичні навички роботи із засвоєним матеріалом; більшість передбачених РПНД навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки.
60-67			E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовано деякі практичні навички роботи; частина передбачених РПНД навчальних завдань не виконані або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	не зараховано	Не задовільно	FX	«Умовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково; не сформовані необхідні практичні навички роботи; більшість навчальних завдань не виконано або якість їх виконання оцінено кількістю балів, близько до мінімальної; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання).
1-34			F	«Безумовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу не засвоєний; не сформовані необхідні практичні навички роботи; всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки або не виконані взагалі; додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не призведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань.

**7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ
ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ
ПЕРЕДБАЧЕНО НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ**

8. ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (рекомендовані джерела інформації)

Основні нормативні акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

- Закони:

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25-26. ст.131. Дата оновлення: 17.03.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України Кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст.88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

3. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 12.11.2015 № 794-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 6, ст.55. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>

4. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23 грудня 1993 року № 3781-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12>

5. Про Державну прикордонну службу України : Закон України від 03.04.2003 № 661-IV. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 27, ст.208. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15#Text>

6. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14.10.2014 № 1698-VII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 47, ст.2051. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>

7. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>

8. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII Відомості Верховної Ради. 2015. № 40-41, ст.379 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

9. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон України від 30.06.1993 № 3341 – XII. Відомості Верховної Ради України. 1993. № 35. ст.358. Дата оновлення: 21.12.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12>

10. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 2-3, ст.12. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>

11. Про розвідку: Закон України від 17.09.2020 № 912-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/912-20#Text>

12. Про забезпечення функціонування української мови як державної від 05.04.2019 р. № 2704-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>

- Підзаконні акти:

1. Доктрина інформаційної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 25 лютого 2017 року № 47/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/2017>
2. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні. Наказ МВС України від 07.07.2017 № 575, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 31 липня 2017 р. за № 937/30805. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17>
3. Про затвердження Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення: наказ Генерального прокурора від 30.06.2020 № 298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>
4. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями : Постанова Пленуму Верховного суду України від 23.12.2005 № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013700-05>
5. Про схвалення Стратегії боротьби з організованою злочинністю: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2020 р. № 1126-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1126-2020-%D1%80#Text>

Підручники:

1. Акастьолова О. Г., Майборода Н. Г., Хрушкова О. А. Українська мова за професійним спрямуванням: практикум : навч. посіб. Дніпропетровськ, 2017. 112 с.
2. Грицай І.О., Царьова І.В. Юридична риторика: екскурс в історію вчень та понять: підручник. Київ: Хай-Тек Прес, 2018. 212 с.
3. Гриценко Т. Українська мова за професійним спрямуванням. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 624 с.
4. Короткова Ю. М. Культура мовлення юриста : навч.-метод. посіб. Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М. 2020. 184 с.
5. Колоїз Ж. В., Березовська-Савчук Н. А. Українська мова професійного спілкування в аспекті теорії стилів та культури мовлення : практикум. Кривий Ріг : ФОРМ Маринченко С. В., 2022. 249 с.
6. Корж А. В. Українська мова професійного спрямування : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 296 с.
7. Підгурська В. Ю., Голубовська І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 192 с.
8. Шевчук С. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. Київ : Алерта, 2023. 536 с. 8. Український правопис [Ел. ресурс] / Українська

національна комісія з питань правопису. 2019. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/pravo.pdf>

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Литвин Н. Б. Українська мова (за професійним спрямуванням) : практикум. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. 70 с.
2. Максименко О., Царьова І. Сучасні вимоги до складання та оформлення документів: метод. рекомендації. Дніпро: ДДУВС, 2024. 76 с.
3. Український правопис / НАН України, Інститут мовознавства О.О. Потебні, Інститут української мови. Київ : Наукова думка, 2019. 392 с.
4. Фахова мова правника: теорія і практика : навчальний посібник з елементами інтерактивних технологій / уклад. : Пащук Р., Васильєва Г., Максименко О. ; Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. Сєверодонецьк : РВВ ЛДУВС імені Е. О. Дідоренка, 2022. 577 с.
5. Царьова І. В., Поповський А. М., Колесник А. В., Подворчан А. З. Українська мова професійного спрямування : офіційний та науковий стилі методичні рекомендації. Дніпро : Вид. «ДДУВС», 2022. 61 с.
6. Царьова І. В. Мова і термінологія наукових досліджень у юриспруденції: навч. посіб. Дніпро, 2019. 115 с.

Монографії та інші наукові видання:

1. Богатько В. В. Українська мова за професійним спрямуванням. Модульний курс : навч. посіб. Вінниця : Нілан, 2017. 281 с.
2. Васенко Л. А., Дубічинський В. В., Кринець О. М. Фахова українська мова. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 272 с.
3. Гапонова Л. Є., Леонова Н. В., Рибалко І. В., Чумакова Г. А. Усна професійна комунікація : навч. посіб. Дніпропетровськ : НМетАУ, 2015 49 с.
4. Голоюх Л. В. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посіб. Луцьк, 2022. 192 с.
5. Дяків Т., Тетарчук І. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посіб. для підготовки до іспитів. Київ : Центр навчальної літератури, 2020. 168 с.
6. Красницька А. В., Чулінда Л.І. Вимоги до вживання юридичних термінів у нормативно-правових актах. Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи. Матеріали XIV Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 29 листоп. 2018 р.) : у 2 ч. Київ : НАВС, 2018. Частина 1. С. 100-104.
7. Красницька А. В. Мова права як невід'ємна частина правової системи. Тиждень науки-2020. Гуманітарний факультет. Тези доповідей науково-практичної конференції (Запоріжжя, 13–17 квітня 2020 р.). Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2020. С. 194-196.
8. Красницька А. В. Текст як засіб комунікації. Тиждень науки-2022. Тези доповідей науково-практичної конференції, Запоріжжя, 18–22 квітня 2022 р. Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2022. 1787 с. С. 1295-1296.
9. Красницька А. В., Ознамець Г.О. Латинізми та грецизми у сфері права та психології. Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи. Матеріали XV Всеукр. наук.-практ. конф. з проблем розвитку та

функціонування державної мови (Київ, 28 листоп. 2019 р.) : у 2 ч. Київ : НАВС. 2019. Ч. 1. С. 114-119.

10. Царьова І. Тексти нормативно-правових актів: лексичні особливості Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 148 с.

11. Царьова І. Сучасний воєнний дискурс: процеси неологізації. *Лінгвістика*. 2023. №2 (48). С. 107-115.

12. Царьова І. Сучасний дискурс інформаційної війни. «Південний архів» (філологічні науки). 2023. Вип. ХCV. С. 39-44.

Інші джерела:

1. Борг Дж. Мистецтво говорити: таємниці ефективного спілкування. Київ: Фабула, 2019. 304 с.

2. Верховень В. Промови, що змінили світ. Харків: Фоліо, 2019. 320 с.

3. Дворецька Ю. Помилкаріум. Моя українська правильна та вишукана. Київ: Основа. 2021. 128 с.

4. Максименко О.В. Українська правнича термінологія як один із головних важелів у розвитку юридичних наук. Матеріали Міжнародного круглого столу «Мовна підготовка поліцейських: традиції, перспективи та зарубіжний досвід». Одеса, 2022. С. 45-52.

5. Поповський А. М. Дешифрація про українські прізвища. Дніпро: Ліра, 2020. 300 с.

6. Царьова І. В. Варіантність реалізації юридичної мови. *Львівський філологічний часопис*, 2019. Т.5. С. 165-170.

7. Царьова І. В. Особливості функціонування сполучників у сучасному юридичному тексті. *Вісник Запорізького національного університету*, 2020. С. 118-122.

8. Царьова І. В. Сучасний український юридичний текст: лексико-дериваційна структура: монографія. Дніпро: Ліра. 2020. 446 с.

9. Царьова І.В. Сучасні виміри інформативності законодавчого тексту. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. Спец. вип. 2 «Держава і право в умовах воєнного стану». С. 148-151. URL: <https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2023/04/S2/s-2-2022-148-151.pdf>

10. Царьова І.В. Термінологічний апарат криміналістичних експертиз. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 4. С. 372-376. URL: https://visnik.dduvs.in.ua/wp-content/uploads/2023/02/NV_4/NV_4-2022-372-376.pdf

Інтернет-ресурси:

1. Словники України. URL: <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua>

2. Електронні версії словників термінографічної серії «Слово Світ». URL: <http://slovo.ridne.net>

3. Великий тлумачний словник сучасної української мови. URL: <http://www.slovnyk.net>

4. Українська мова : Енциклопедія. URL: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm> (Українська мова : Енциклопедія).

5. Законодавство України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
6. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)». URL: <http://www.nau.ua>.
7. Український правопис. URL: <http://pravopys.vlada.kiev.ua>.
8. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>
9. Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого. URL: <http://nlu.org.ua>
10. Бібліотека ДДУВС. URL: <https://dduvs.in.ua/biblioteka/>.
11. Бібліотека ДонДУВС. URL: <https://dnuvs.in.ua/viddily-taviddilennya/zagalna-biblioteka>.
12. Бібліотека ЛьвДУВС. URL: <https://www1.lvduvs.edu.ua/elektronnyikataloh>. 10. Бібліотека НАВС. URL: <https://dn.naiu.kiev.ua/mod/url/view.php?id=798&lang=en>.
13. Бібліотека ОДУВС. URL: <https://oduvs.edu.ua/zagalna-biblioteka/>.
14. Бібліотека ХНУВС. URL: <http://lib.univd.edu.ua>

**Професор кафедри
мовної підготовки**

Ірина ЦАРЬОВА

